

ÅRSBERETNING FOR 2009

Generelt om Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet ble, slik det er i dag, opprettet med virkning fra 1. januar 1997.

Tilsynsrådets sammensetning i 2009 Leder: Advokat Christian Bruusgaard
(varamedlem: Advokat Thomas Smedsvig)

Statsautorisert revisor Erik Enger
(varamedlem: Statsautorisert revisor Helene Sundelin Johansen)

Professor Berte-Elen Reinertsen Konow
(varamedlem: Lagdommer Kari Mjøllhus)

Tilsynsrådets styre- og varamedlemmer ble oppnevnt ved Justisdepartementets beslutning av 10. desember 2008 med hjemmel i Kgl. res. av 28. januar 2000, jf. domstolloven § 225 annet ledd og advokatforskriften § 4-1 første og annet ledd. Styret skal ledes av en praktiserende advokat. Ett styremedlem skal være statsautorisert revisor. Det tredje styremedlemmet skal være en person som er opptatt av advokat- og rettshjelpvirksomhet i et samfunnsmessig perspektiv og som nyter allmenn tillit. Oppnevnelsen gjelder for to år, med adgang til gjenoppnevning hver gang for ytterligere to år.

Tilsynsrådets styre har i løpet av året avholdt 9 møter.

Godtgjørelsen til Tilsynsrådets styre fastsettes av Justisdepartementet.

Tilsynsrådets revisor Tilsynsrådets valgte revisor er PricewaterhouseCoopers DA, ved statsaut. revisor Anders Grini.

Sekretariatet Tilsynsrådets daglige virksomhet ivaretas av et eget sekretariat, som i 2009 har bestått av 9 medarbeidere. I tillegg har Tilsynsrådet, gjennom samarbeidsavtale med Stiansen & Co AS statsautoriserte revisorer, hatt bistand ved kontroll av advokaters og rettshjelperes regnskapsførsel og behandling av betrodde midler. Advokat Hege Bjølseth er daglig leder av sekretariatet. Virksomhetens forretningslokaler er i Oslo.

Tilsynsrådet har rutiner som sikrer likebehandling av kjønn. Av sekretariatets 9 ansatte er 6 kvinner. Av styrets 3 medlemmer er 1 kvinne.

Tilsynsrådets kompetanse Tilsynsrådet er tillagt avgjørelsesmyndigheten ved behandlingen av søknader om advokatbevillinger, erklæring til advokater som skal avlegge prøve for Høyesterett, autorisasjon av advokatfullmektiger samt tillatelser til ulike rettshjelpere og rettshjelpiltak – herunder også saker hvor grunnlaget for den enkelte søknad er utenlandsk juridisk utdanning. Tilsynsrådet har forøvrig innstillingskompetanse til Advokatbevillingsnemnden i saker om tilbakekall eller suspensjon av advokatbevilling. Tilsynsrådet er også tillagt avgjørelsesmyndigheten ved behandlingen av søknader om advokatbevilling etter tidligere tilbakekall. Dersom en advokats advokatvirksomhet ikke blir forvaltet eller avviklet på annen betryggende måte, kan Tilsynsrådet, på nærmere vilkår, oppnevne en forvalter for virksomheten.

Forvaltnings- og offentlighetsloven gjelder for Tilsynsrådets virksomhet. Domstolloven § 225 fjerde ledd angir uttømmende hvilke av Tilsynsrådets vedtak som kan påklages.

Virksomheten i 2009

Kontroll- virksomheten

En av Tilsynsrådets hovedoppgaver er å drive forebyggende og skadebegrensende virksomhet. I denne forbindelse tillegges den årlige gjennomgang av innkomne egenerklæringer med revisoruttalelse stor vekt. Tilsynsrådet avholder også bokettersyn for mer inngående kontroll i saker hvor man har mottatt konkrete opplysninger som tilsier at det bør foretas en grundigere gjennomgang. I tillegg avholdes forenklet ettersyn på stikkprøvebasis.

Tilsynsrådet påser også at den som driver advokat- og rettshjelpvirksomhet har stillet lovbestemt sikkerhet for sin virksomhet, og at virksomheten er organisert i samsvar med gjeldende regler.

Tilsynsrådet har landets eneste ajourførte register over praktiserende advokater og rettshjelpere. Tilsynsrådet kunngjør månedlig start og opphør av advokat- og rettshjelpvirksomhet i Norsk Lysningsblad. Domstoladministrasjonen disponerer ajourførte opplysninger om praktiserende advokater og advokatfullmektiger fra Tilsynsrådet.

Tall i virksomheten

Det ble i 2009 utstedt 424 advokatbevillinger, 191 til kvinner og 233 til menn. Av disse aktiviserte 165 sin advokatbevilling samme år. 11 søknader om advokatbevilling ble avslått. 6 avslag ble påklaget til Advokatbevillingsnemnden. Ett av avslagsvedtakene ble omgjort av Tilsynsrådet. Det ble utstedt 58 erklæringer til advokater som skulle avlegge prøve for Høyesterett. Av disse var 13 kvinner og 45 menn. 15 advokater ble gitt tillatelse til å opptre for Høyesterett. 513 personer ble autorisert som advokatfullmektig i 2009, 274 kvinner og 239 menn.

12 jurister ble gitt tillatelse til å yte rettshjelpvirksomhet, jf. domstolloven § 218, annet ledd nr. 1. 13 tillatelser ble gitt i medhold av domstolloven § 218 annet ledd nr. 3 (tilfredsstillende utdanning innenfor spesielle rettsområder), 3 søknader ble avslått. 3 tillatelser ble utstedt til utenlandske advokater i medhold av § 218 annet ledd nr. 4.

Pr. 31. desember 2009 var 6022 personer registrert som praktiserende advokater; 4547 menn og 1475 kvinner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2008 var 5809 (4436 menn og 1373 kvinner). Tilsynsrådet har pr. 31. desember 2009 registrert til sammen 152 rettshjelpere og advokater fra land utenfor EØS-området i virksomhet; 86 menn og 66 kvinner. Det er registrert 12 spesielle rettshjelpiltak (bl.a. Juss-Buss). Videre er det registrert 5 personer med advokatbevilling fra annen EØS-stat, som driver virksomhet i Norge i kraft av denne.

Det ble registrert mottatt til sammen 4162 ordinære egenerklæringer med revisoruttalelse fra advokater/rettshjelpere. 2759 advokater har også vært registrert med dispensasjon fra revisjonsplikten. Det ble besluttet 30 ordinære bokettersyn hos advokat- og rettshjelpforetak i 2009. Tilsynsrådet har i tillegg besluttet forenklet ettersyn hos 3 advokatforetak.

Tilsynsrådet sendte i 2009 til sammen 444 purringer til advokater og rettshjelpere med krav om betaling av dobbelt bidrag, som følge av oversittelse av fristen for innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse og/eller betaling av bidrag.

Tilsynsrådet har innberettet 9 advokater til Advokatbevillingsnemnden med forslag om tilbakekall av advokatbevilling på grunn av ett eller flere av følgende forhold:

- ikke skikket til å drive advokatvirksomhet, og manglende slik tillit som er nødvendig i advokatyret
- brudd på advokatforskriftens bestemmelser om advokaters regnskapsføring og behandling av betrodde midler
- mislighold av plikten til å stille sikkerhet
- dom i straffesak

Tilsynsrådet har også innberettet 39 advokater til Advokatbevillingsnemnden på grunn av manglende betaling av bidrag og/eller innsendelse av revisorerklæring. De fleste i denne gruppen besørget forholdene ordnet før Advokatbevillingsnemndens møte.

Det ble i 2009 registrert at Advokatbevillingsnemnden tilbakekalte 13 advokatbevillinger etter innberetninger fra Tilsynsrådet.

Tilsynsrådet har i 2009 meddelt 13 advarsler og 10 irettesettelser til advokater og advokatselskaper, jf. domstoloven § 225.

Tilsynsrådet har i løpet av 2009 besluttet å inngi politianmeldelse i to saker.

Tilsynsrådets styre har i 2009 behandlet 8 søknader om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall; 7 ble innvilget og 1 ble avslått. Avslaget ble påklaget til Advokatbevillingsnemnden som opprettholdt Tilsynsrådets vedtak. Tilsynsrådets styre har i 2009 behandlet 1 søknad om opphevelse av suspensjon av advokatbevilling etter konkurs. Søknaden ble innvilget. Tilsynsrådet har videre behandlet 3 søknader om å få nytte advokatbevillingen til tross for suspensjon som følge av konkurs. Disse søknadene ble foreslått avslått overfor Advokatbevillingsnemnden, noe nemnden sluttet seg til. Tilsynsrådet har, i tilknytning til 1 advokat som er domfelt i straffesak, foreslått suspensjon av vedkommendes bevilling, jf. domstoloven § 230, fjerde ledd. Advokatbevillingsnemnden vedtok senere å suspendere advokatens advokatbevilling.

Oppnevning av forvalter for advokat- virksomhet

Forvalterordningen er ment for de tilfellene hvor det oppstår fare for skade eller tap for virksomhetens klienter, og det ikke foreligger andre muligheter for forsvarlig ivaretagelse/avvikling av advokatvirksomheten.

Tilsynsrådet har i 2009 besluttet oppnevning av forvalter i 8 tilfeller, jf. domstoloven § 228. 3 forvalteroppdrag ble avsluttet i løpet av 2009.

Tilsynsrådets økonomi

Tilsynsrådets virksomhet finansieres av årlige bidrag som landets praktiserende advokater og rettshjelpere plikter å betale. Bidraget fastsettes av Justisdepartementet i samråd med Tilsynsrådets styre, jf. advokatforskriften § 4-3 første ledd i.f. Bidraget til Tilsynsrådet for 2009 var fastsatt til kr. 1.500,-.

Tilsynsrådet mottok kr. 9.993.205,- i bidrag fra advokater og rettshjelpere i 2009. 413 advokater og rettshjelpere har betalt dobbelt bidrag som følge av fristoversittelser mht. bidragsbetaling og/eller innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse. 268 advokater og rettshjelpere har betalt halvt bidrag pga. kortere praksisperiode enn 6 måneder.

Tilsynsrådets styre avgjør plasseringen av Tilsynsrådets midler. Midlene har i 2009 vært plassert i bank samt i ulike fond.

Det ble avholdt 9 styremøter i 2009. Samlet godtgjørelse til styrets medlemmer var kr. 147.119,-.

Tilsynsrådet er i henhold til regnskapsloven ikke regnskapspliktig, men har likevel valgt å følge regnskapslovens bestemmelser.

Tilsynsrådets resultat for 2009 viser et underskudd på kr. 1.646.775,-. Egenkapitalen utgjør således kr. 19.127.392,-.

I regnskapet er det avsatt kr. 430.000,-. Dette på bakgrunn av at KOFA ved brev av 19. januar 2010 har forhåndsvarslet Tilsynsrådet om at det vurderes et overtredelsesgebyr på samme beløp.

Daglig leder hadde i 2009 en årslønn på kr 1.002.000,-.

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekreftes det at forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

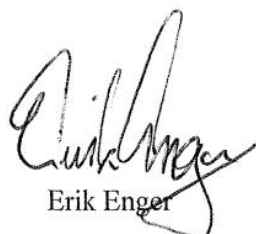
Sykefraværet i virksomheten i 2009 utgjorde 3,3 %. Det har ikke forekommet eller blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året.

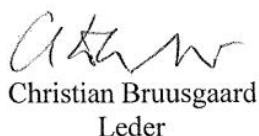
Arbeidsmiljøet betraktes som godt.

Virksomheten forurensrer ikke det ytre miljø.

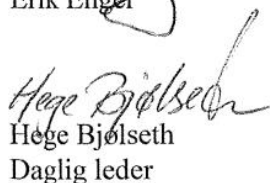
Oslo, 28. januar 2010

I styret for Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Erik Enger

Christian Bruusgaard
Leder

Berte-Elen Reinertsen Konow

Hege Bjølseth
Daglig leder

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

RESULTATREGNSKAP

		2009	2008
	Note		
Bidrag fra advokater/rettsjelpere		10 053 555	9 798 476
Andre driftsinntekter			
Bidrag refundert for fjoråret		-60 350	
Sum driftsinntekt		9 993 205	9 798 476
Lønnskostnad	3	-6 273 343	-5 718 038
Overført til Advokatbevillingsnemnden		-376 843	-316 727
Avskrivning på varige driftsmidler	1	-401 737	-985 459
Annen driftskostnad	2	-6 221 737	-6 119 921
Sum driftskostnad		-13 273 660	-13 140 145
Driftsresultat		-3 280 455	-3 341 669
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		251 314	323 613
Annen finansinntekt	5	1 403 894	
Annen finanskostnad			-1 372 639
Annen rentekostnad		-21 528	-48 942
Resultat av finansposter		1 633 680	-1 097 968
Resultat		-1 646 775	-4 439 637
Overføres annen egenkapital		1 646 775	4 439 637

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

BALANSE

		2009	2008
	Note		
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Aktiverte EDB-kostnader	1	1 545 850	1 823 163
Varige driftsmidler			
EDB-utstyr	1	-	15 525
Inventar og kontormaskiner	1	112 535	72 774
Sum anleggsmidler		1 658 385	1 911 462
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		342 162	400 667
Avsetning tap på fordringer		-188 041	-150 041
Andre fordringer		83 285	95 122
Forskuddsbetalt kostnad		469 078	464 293
Sum fordringer		706 482	810 041

Midler i fond		
Norske Pengemarked / Bank	2 842 233	10 092 546
Norske Aksjer	355 839	212 978
Utenlandske aksjer	1 563 828	1 188 717
Hedgefond	-	1 315 039
Norske obligasjoner	8 054 009	-
Utenlandske obligasjoner	1 397 265	-
Totalt midler i fond	5	14 213 173
		12 809 279
Kontanter og bank	4	4 812 740
		6 553 630
Sum omløpsmidler		19 732 395
		20 172 950
SUM EIENDELER		21 390 780
		22 084 412
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital		
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	6	19 127 392
		20 774 167
Sum opptjent egenkapital		19 127 392
		20 774 167
Langsiktig gjeld		-
		-
Gjeld		
Kortsiktig gjeld		
Leverandører	609 658	293 506
Skyldig offentlige avgifter	568 027	518 590
Annen kortsiktig gjeld	1 085 703	498 149
Sum kortsiktig gjeld	2 263 388	1 310 245
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		21 390 780
		22 084 412

Erik Enger

Christian Bruusgaard
Leder

Berte-Elen Reinertsen Konow

Hege Bjørseth
Daglig leder

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntektsføring

Bidrag inntektsføres ved betaling

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Investeringer i fond er klassifisert som omløpsmidler og vurderes til markedsverdi.

Endring i markedsverdi inntektsføres som finansinntekt eller kostnadsføres som finanskostnad.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler som forringes i verdi avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig.

I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Løpende utskiftninger av Pc'er utgiftsføres i det levetiden ikke antas å overstige 3 år.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer (samtlige knyttet til bokettersyn og forvalteroppdrag) er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Pensjoner

Forpliktelser eller pensjonsmidler knyttet til kollektiv forsikret pensjonsordning balanseføres ikke.

Note 1 Anleggsmidler

	Aktiverte EDB-kostnader	EDB-utstyr	Kontor- møbler/inventar	Sum
Anskaffelseskostn. 01.01	5 158 649	568 440	737 804	6 464 893
Tilgang i perioden	34 438		114 223	148 661
Anskaffelseskostn. 31.12	5 193 087	568 440	852 027	6 613 554
Akk. avskrivninger	3 647 238	568 440	739 492	4 955 169
Bokført pr. 31.12.	1 545 849	0	112 535	1 658 385
Årets avskrivninger	311 752	15 524	74 461	401 737
Avskrivningsprosent	20	33,33	33,33	

Note 2 Andre driftskostnader**Bokettersynskostnader**

	2009	2008
Brutto bokettersynskostnad	1 313 687	1 675 815
Innkrevde refusjoner	735 687	865 524
Nettokostnad bokettersyn	578 000	810 291

Forenklede bokettersyn

	2009	2008
Brutto kostn. forenkl.bokettersyn.	88 453	92 267
Innkrevde refusjoner	28 765	0
Nettokostnad forenkl.bokettersyn	59 688	92 267

Forvalterkostnader

	2009	2008
Brutto kostn. forvalterordning	1 033 894	920 013
Innkrevde refusjoner	0	32 650
Nettokostnad forvalterordning	1 033 894	887 363

Godtgjørelse til revisor

	2009	2008
Revisjonshonorar	62 500	56 875

Note 3 Lønnskostnader

Antall ansatte i 2009: 9 stk.

	2009	2008
Lønn	4 500 133	3 221 441
Arbeidsgiveravgift	757 054	690 958
Pensjonskostnader	663 424	367 255
Styrehonorar	147 119	129 577
Andre ytelser	205 613	1 308 807
	6 273 343	5 718 038

Ytelser til daglig leder

	2009	2008
Lønn	1 002 000	965 796
Pensjonskostnader	153 490	138 370
Annen godtgjørelse	18 173	14 853
	<u>1 173 663</u>	<u>1 119 018</u>

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styrets leder eller andre nærstående parter.

Note 4 Kontanter og bank

	2009	2008
Kontanter	3 201	1 734
Bankinnskudd	4 514 174	6 270 162
Skattetrekkkonto	295 365	281 734
	<u>4 812 740</u>	<u>6 553 630</u>

Note 5 Finansinntekt/finanskostnad

	2009	2008
Avkastning i 2009 på midler i fond		
Som består av følgende:		
Norske Pengemarked / Bank	219 458	-54 430
Norske Aksjer	144 341	-238 511
Utenlandske aksjer	371 797	-864 856
Hedgefond	62 089	-214 842
Norske obligasjoner	511 907	
Utenlandske obligasjoner	94 302	
	<u>1 403 894</u>	<u>-1 372 639</u>

Note 6 Egenkapital

	2009	2008
Egenkapital pr. 01.01	20 774 167	25 213 804
Årets overskudd/underskudd	-1 646 775	-4 439 637
Egenkapital pr. 31.12	<u>19 127 392</u>	<u>20 774 167</u>

Til styret i Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Revisjonsberetning for 2009

Vi har revidert årsregnskapet for Tilsynsrådet for advokatvirksomhet for regnskapsåret 2009, som viser et underskudd på kr 1 646 775. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og norsk god regnskapsskikk er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av tilsynets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av tilsynets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av tilsynets økonomiske stilling 31. desember 2009 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og om forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 28. januar 2010

PricewaterhouseCoopers AS

Anders Grini

Statsautorisert revisor